

POSIEC (48) vb pf

o jasne; w inf e jasne, w sg m praet i con e pochylone, pozostałe formy z tekstów nie oznaczających é; w fut i praet pl prawdopodobnie e jasne (tak w siec).

inf posiec (4). ◇ fut 2 sg posieciesz (1). ◇ 3 sg posiecie (2). ◇ [3 pl posieką.] ◇ praet 1 sg m -m posiekł (1). ◇ 3 sg m posiekł (9). ◇ 3 pl m pers posieki (22). ◇ con 3 sg m by posiekł (1). ◇ impers praet posiecz(o)no (2). ◇ part praet act posi(e)kwszy (5), posi(e)kszy (1) *BielKron*.

Sł stp, Cn notuje, Linde XVII (z Cn) – XVIII w.

1. Zabić bronią sieczną (o wielu); caedere Vulg, Cn; enecare Miech; dividere Vulg; concidere, conficere, deartuare, fartum a. farctum facere, prosecare Cn [kogo, co (żywo)ne] (37) : Tatarzy vmowy nie trzymiając, werwawszy fie na zamek z krzikiem wielkiem wżitky okrutnie poliekli [omnes crudelibus suppliciis truculentissime enecaverunt] *MiechGlab* 33; Miecz/ miecz wyoftrzony ieft/ y wypolerowany. Aby poliekł ofiary *Leop Ez* 21/10; Mniżki Witowfkie v Piotrkowá poliekli okrom trzech ktore były w lás wćiekły *BielKron* 360v; [Tatarowie] zamek ná rokowaníu przez zdráde Ruská wżięli/ ná ktorym thák wiele ludzi poliekli áż krew ftrumieniem ćiekłá do Wilfy *BielKron* 361v; á tám Tátárowie obaczywfy lud wćiągali precz/ poliekfzy ná Sláku dobytek rozmaity/ thakież ludzie ftáre albo chore. *BielKron* 422v, 91, 95v, 251v, 315, 316v (13); A Połowcy vdawfy fię po nich/ wiele ich vphow Boiárow Ruskich poliekli y poimáli *StryjKron* 225; ftárych y niemocnych część poliekwfy/ część pollepiwfy/ Popy/ Czernce y Czernice/ [...] do swoich Ziem w niewolá odwiedli *StryjKron* 235; poliekli [Niemcy] wżyftkę Litwę wpadwfy w Zamek bez wieści *StryjKron* 309; Krzyżacy poliekwfy męczyznę wżyftkę/ Dziatki y Niewiáfty pobráli *StryjKron* 309, 350, 406, 442, 572, 577.

W połączeniach szeregowych (4): wzyęto Ieruzálem/ y potłuczono mury iego/ y dom Boży ktory był ieden táki ná fwiecie fpalono/ fkárby pobrano/ kápłany polieczone/ y wielkie okrucieńftwo nád ludem poczyniono. *BielKron* 95v, 301v; Tám Kupcow Niemieckich/ Krzyżaków y Reyterow/ ktorzy z nim w Riterwerderze Zamku mieszkáli/ bez wieści obfkoczonych pobił/ poliekł/ y w Niemen wrzucić kazał *StryjKron* 492, 492.

Zwroty: »do jednego posiec« (2): á tak miáftecżko wzyęli Turcy/ Krześciány do iednego poliekli. *BielKron* 191v; íam [Witołd] fię z swoimi ná Niemcow gonących w ciálnym mieyfcu záładził/ ktorych fpracowanych gonienim gdy w záladkę przyżli ínádnie do iednego pobił/ poliekł/ á drugich powiązał/ y do Litwy odeflá. *StryjKron* 492.

»posiec w kęsy« (1): íkoro iedno wífedł Antyochus: [...] ćifkáiác kámieńmi zábili y Wodzá/ y one ktorzy przy nim byli/ y poliekli ie w kęfy [et diviserunt membratim]/ á poućinawfy im głowy/ precz wyrzucili. *Leop 2.Mach* 1/16.

Szeregi: »pobić, posiec« [szyk 2:1] (3): Sendency Swidwá [...] z niektórymi ziemiány [...] rzucili fie ná woysko Domárátowo ktore przeşpiecznie v Poznaniá leżáło ráno poki íeşcże leżeli/ niżeli fie vbrali/ pobił/ poliekł wiele ludzi Domárátowych *BielKron* 380v, 250, 460. [Ponadto w połączeniach szeregowych 3 r.]

»posiec i pomordowác« (1): [Tatarzy] przez íto tyfięcy Więźniow Chrześciánfkich wtory raz w nędzną niewolá do Hordy bez odporu wywiedli/ krom ftárych y młodych więźniów/ ktorych wielkość poliekli/ y pomordowáli. *StryjKron* 697.

W przén (3) : O fropi mieczu iákoż fie ty nie vrwiełz á nie pofieciemfz [!] tych kthorzy [...] przá fie iáwnie Páná tego *RejAp* 25v.

Fraza: »posieczce miecz« [*w tym: komu* (1)] [*szyk zmienny*] (2): *LubPs* Pv; Pościecże nam miecz Pány. *LeovPrzepSamb* b3v.

2. Ściąć (o roślinach) (7) : *Avenas destringere*, Pożąc/ pofiec. *Mącz* 421c.

a. Skosić zboże lub trawę (5) : Bártołz powiedziałz iż mu Andrzey łąkę pofiekił/ Andrzey fię znał iż pofiekił/ ále ią kupił v *Włodárzá UstPraw* E4v.

posiec co (4): [ktoby chciał częłto śiác [...] tedy nie ma zárázem orác áże trawá dobrze podrośćie/ á to na ołtátku Sierpniá/ pośiekiłzy rżyłko y zgrabiłszy *Cresc* 1571 483]. *Cf Zwroty*.

[*Wpółczeniu szeregowym*: Powinni naprzód z każdych 4 włók czasu letniego łąk zamkowych posiec po morgu, zgrabić i odwieźć do zamku *LustrMalb* 7.]

Zwroty: »posiec łąkę« [*w tym: komu* (2)] [*szyk zmienny*] (2): yakom ya nyeposzyekl łąki rzeczonei Golaschewo nagolaschewye tamo to napyelaskowye slachethnemv Macyevi [!] szynovi yakvbouemv *ZapWar* 1517 nr 2230; *UstPraw* E4v; [Kiedy posieką pastewnik i łąki, bywa siana czasem 5, 6, 7 brogów *LustrMaz* 33; *OrdynWiej* 1575 40; *LustrMalb* 7].

»posiec siano, trawę« [*w tym: komu* (1)] [*szyk zmienny*] (1:1): tám kędy zgnioione role pošłady orác/ dla pałzey y dla śian: bo ná wielu mieyfćách może śiáno pošiec/ toż orác. *GostGosp* 98; *SarnStat* 671; [Powinni czasu lata posiec na folwarku Liaskach siana morgów 7 1/2 *LustrMalb* 6].

Szeregi: »pokosić i posiec« (1): SKárzył fie Bártek ná Andrzeiá/ iż mu łąkę pokosił/ y trawy pošiekił [*quod pratum ipsius falcastrasset, et gramina abscidit JanStat* 618]. *SarnStat* 671.

[»posiec i zgrabić«: *Cresc* 1571 483 *cf posiec co*.]

b. Wyciąć las [*co*] (1) : Teyże nocy Gedeon z dzyefiácią łług/ ná rołtazanie [!] Páńłkie/ fkáził ołtarz báłwáná Báál/ y lás pofiekił. *BielKron* 50.

3. Pociąć, porąbać na kawałki; concidere, conficere, deartuare, fartum facere, prosecare *Cn* [*co*] (2) : Przyłzedł woz ná rołą Iozue y ftánął/ á tám złożyli łkrzynię ná kámieñ wielki y kápę s klenoty Lewitowie/ pofiekli woz ná drwá/ krowy tákież porzázáli *BielKron* 63.

W półczeniu szeregowym (1): á boiác fię pogoniey Tátárłkiey/ wśzytkie nawy potopić/ pofiec/ drugie popalić kazał *StryjKron* 260.

4. Przeciąć (o wielu) [*co* (*pl*)] (1) : [Aleksander] łłyłzał w kościele Iowifzowym być woz/ ktorego kto iarzmo rozwiąże/ miał pofieść wśzytkę Azyą. A gdy fie tego wozá dopytał/ pofiekił węży albo páfy v niego. *BielKron* 124.

5. Poranić, pokaleczyć bronią sieczną; caedere, concidere *Cn* [*komu co*] (1) : Przywiedziono mu [Ludwikowi Bawarskiemu] czterzy chłopy łzrámwáte/ Guzowáte/ węłáte/ práwie iáko káty. Poczęli ie zálecác/ á ten rzecze do nich/ Snadźbych máło nie wolał/ iefzcze máłych onych. Co tym gęby pofiekli *RejZwierz* 26.

Synonimy: **1.** pobić, pomordować, porąbić, porębać, porozcinać, pozabijać, ściąć, zabić; **2.a.** pokosić, skosić, pożąć, zżąć; **b.** ściąć; **3.** porąbić, porębać; **4.** poobcinać; **5.** porębać.

Formacje współrdzenne cf SIEC.

Cf **POSIECZENIE, POSIECZONY**

